

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Република Српска
78000 Бања Лука
Владике Платона бб
Тел: +387(0)51/493-555
Факс: +387(0)51/493-556
е-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о проведеној финансијској ревизији
Општине Љубиње
за период 01.01-31.12.2024. године**

Број: РВ063-25

Бања Лука, 18.11.2025. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	1
	Извјештај о ревизији финансијских извјештаја	1
II	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	4
	Извјештај о ревизији усклађености	4
III	РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	4
IV	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ	8
V	ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ).....	9
	1. Увод	9
	2. Провођење препорука из претходног извјештаја	9
	3. Закључак о функционисању система интерних контрола.....	10
	4. Набавке.....	12
	5. Припрема и доношење буџета.....	13
	6. Финансијски извјештаји.....	14
	6.1. Извјештај о извршењу буџета.....	14
	6.1.1. Приходи и примици	15
	6.1.2. Расходи и издаци	17
	6.1.3. Буџетски суфицит/дефицит	20
	6.1.4. Нето финансирање	20
	6.1.5. Разлика у финансирању	21
	6.2. Биланс успјеха	21
	6.2.1. Приходи	21
	6.2.2. Расходи.....	21
	6.2.3. Финансијски резултат	22
	6.3. Биланс стања.....	22
	6.3.1. Актива	22
	6.3.2. Пасива.....	26
	6.3.3. Ванбилансна евиденција.....	27
	6.4. Биланс новчаних токова	27
	6.5. Временска неограниченост пословања	28
	6.6. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе	28
	6.7. Напомене уз финансијске извјештаје	28

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији финансијских извјештаја

Мишљење са резервом

Извршили смо ревизију консолидованих финансијских извјештаја Општине Љубиње који обухватају: Консолидовани биланс стања на дан 31.12.2024. године, Консолидовани биланс успјеха, Консолидовани извјештај о промјенама нето имовине, Консолидовани биланс новчаних токова, Консолидовани периодични извјештај о извршењу буџета на рачуноводственом фонду 01 и Консолидовани периодични извјештај о извршењу по рачуноводственим фондовима, за годину која се завршава на тај дан. Ревизијом смо обухватили преглед значајних трансакција, објашњавајућих напомена уз финансијске извјештаје и примјену рачуноводствених политика у ревидираном периоду.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, консолидовани финансијски извјештаји Општине Љубиње истинито и објективно приказују, у свим материјалним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2024. године и извршење буџета за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописаним оквиром финансијског извјештавања.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и релевантним ISSAI стандардима ревизије 2200-2810. Наша одговорност за провођење ревизије детаљније је описана у пасусу „Одговорност ревизора“. Ревизију смо провели у складу са ISSAI 130 - Етички кодекс, испунили смо наше остале етичке одговорности и независни смо у односу на субјекта ревизије.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази, с обзиром на прописани оквир финансијског извјештавања довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о финансијском стању имовине, обавеза и извора и извршењу буџета.

Као што је наведено под тачком 3. овог Извјештаја:

Попис имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2024. године у Општинској управи и код нижих буџетских корисника није извршен у складу са чланом 4. и 20. став (1) тачка 2. и 3. и став (2) Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза, јер Општинска управа није извршила попис потраживања и мјеница, а Извјештај о попису не садржи упоредни преглед стварног и књиговодственог стања пописане финансијске имовине и обавеза и исти није сачињен у прописаном року. Такође, Извјештај о попису код Јавне установе Центар за социјални рад Љубиње, Јавне установе за предшколско васпитање и образовање дјечији вртић „Љубиње“ Љубиње, Јавне установе Средњошколски центар „Светозар Ћоровић“ Љубиње не садржи упоредни преглед стварног и књиговодственог стања пописане имовине и обавеза.

Као што је наведено под тачком 6. овог Извјештаја:

Општина Љубиње приликом израде консолидованог финансијског извјештаја за 2024. годину није извршила консолидацију како је прописано чланом 122. и 123. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, јер није извршена елиминација оснивачких улога код нижег буџетског корисника Агенције за развој малих и средњих предузећа Љубиње и није извршено укључивање у консолидовани биланс стања Општине сразмјерног учешћа у нето имовини/капиталу Јавног предузећа „Водовод“ д.о.о Љубиње, Јавног

предузећа „Градска чистоћа“ д.о.о. Љубиње и Агенције за финансијско-књиговодствене и правне послове Љубиње.

Као што је наведено под тачкама 6.3.1.2. и 6.3.2.2. овог Извјештаја:

Вриједност нематеријалне произведене имовине и властити извори прецијењени су за износ од 47.003 КМ, јер признавање Шумско-привредне основе није вршено у периоду прилива економских користи од њеног коришћења, а трошкови амортизације Просторног плана и Шумско-привредне основе нису систематски алоцирани током вијека трајања средства, што није у складу са чланом 30. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и захтјевима МРС-ЈС 31 Нематеријална имовина (параграфи 28, 87, 96 и 111б).

Као што је наведено под тачком 6.3.1.2. овог извјештаја:

Имовина која је дата у закуп није исказана као инвестициона имовина, што није у складу са чланом 23. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике и захтјевима МРС-ЈС 16 Инвестициона имовина.

Као што је наведено под тачком 6.3.2.1. овог извјештаја:

Краткорочне обавезе за набавку роба и услуга прецијењене су за износ од 47.385 КМ, а остале дугорочне обавезе потцијењене су за исти износ, јер није извршена рекласификација обавеза са роком доспијећа преко годину дана по основу закљученог Споразума о одгођеном плаћању, што није у складу са чланом 75. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

Као што је наведено под тачком 6.7. овог Извјештаја:

Напомене уз финансијске извјештаје Општине Љубиње и писана Образложења уз финансијске извјештаје Територијалне ватрогасне јединице Љубиње, Јавне здравствене установе „Дом здравља“ Љубиње, Јавне установе Центар за социјални рад Љубиње, Јавне установе за предшколско васпитање и образовање дјечији вртић „Љубиње“ Љубиње, Јавне установе Средњошколски центар „Светозар Ђоровић“ Љубиње и Агенције за развој малих и средњих предузећа Љубиње не садрже додатне информације и образложења, што није у складу са чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и захтјевима МРС-ЈС 1 Презентација финансијских извјештаја и других релевантних стандарда.

Временска неограниченост пословања

У Напоменама уз консолидоване финансијске извјештаје Општине Љубиње за годину која се завршава на дан 31.12.2024. године објелодањена су питања везана за наставак пословања у складу са начелом сталности пословања.

Кључна питања ревизије

Кључна питања су она питања која су по нашем професионалном мишљењу била најзначајнија у вршењу ревизије консолидованих финансијских извјештаја Општине Љубиње за годину која се завршава на дан 31.12.2024. године. Ова питања смо размотрили у оквиру ревизије тих финансијских извјештаја као цјелине, а у формирању нашег мишљења не дајемо одвојено мишљење о тим питањима. Осим питања описаних у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, нема других питања која треба објавити у овом Извјештају о ревизији.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Начелник општине је одговоран за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор и међународним стандардима финансијског извјештавања. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе настале услед преваре и грешке; одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз финансијске извјештаје; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена које су примјерене датим околностима и надзор над процесом извјештавања. При изради финансијских извјештаја руководство је одговорно да процијени сталност пословања и да објелодани питања везана за временску неограниченост пословања.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је да стекнемо разумно увјеравање о томе да финансијски извјештаји, као цјелина, не садрже материјално значајне погрешне исказе узроковане преваром или грешком, као и да сачинимо и објавимо ревизијски извјештај, који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање представља висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија, која је извршена у складу са ISSAI стандардима ревизије увијек открити материјално значајне погрешне исказе када они постоје.

Погрешни искази могу настати као посљедица преваре или грешке и сматрају се материјално значајним ако, појединачно или заједно, могу утицати на економске одлуке корисника које се доносе на основу финансијских извјештаја.

Због чињенице да се ревизија проводи провјером на бази узорка и да у систему интерних контрола и рачуноводственом систему постоје инхерентна ограничења, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке остану неоткривене.

Ревизија укључује провођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступака је заснован на ревизијском просуђивању и професионалном скептицизму, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталих услед преваре и грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефективности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика утемељених на временској неограничености пословања и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Изјављујемо да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независношћу. Остварили смо комуникацију са одговорним лицима субјекта ревизије у вези са планираним обимом и временским распоредом ревизије, кључним ревизијским питањима и другим важним питањима и значајним налазима ревизије, укључујући значајне недостатке у систему интерних контрола који се могу идентификовати током ревизије.

Бања Лука, 18.11.2025. године

Главни ревизор

Божана Трнинић, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији усклађености

Мишљење са резервом

Уз ревизију консолидованих финансијских извјештаја Општине Љубиње за 2024. годину, извршили смо ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са значајним законским и другим прописима.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, активности, финансијске трансакције и информације исказане у консолидованим финансијским извјештајима Општине Љубиње за 2024. годину су, у свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију усклађености.

Вјерујемо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са прописима којима су регулисане.

Као што је наведено под тачком 4. овог Извјештаја:

Општина Љубиње је провела два директна споразума и два конкурентска захтјева за набавку радова санације локалних путева (44.622 KM), три конкурентска захтјева за набавку радова одржавања локалних путева и саобраћајница (94.652 KM) и два директна споразума за набавку услуге надзора у пројектима адаптације и санације (11.895 KM) чиме је извршено дијелење предмета набавке, што није у складу са чланом 15. став (7) Закона о јавним набавкама.

Скретање пажње

Не изражавајући даље резерву на дато мишљење, скрећемо пажњу на наведено под тачком 3. овог Извјештаја:

Одлуком Владе Републике Српске о примјени одредби Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске продужена је примјена одредби наведеног колективног уговора, која је оспорена Одлуком Уставног суда Републике Српске. Након тога није закључен нови Посебни колективни уговор за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске.

Општина Љубиње је вршила обрачун личних примања за запослене у Општинској управи на основу одредби Правилника о платама, накнадама и осталим примањима запослених у Општинској управи општине Љубиње.

Одговорност руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, начелник је такође одговоран да осигура да су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима у складу са прописима којима су регулисане.

Одговорност ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности,

финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима, у свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање Општине Љубиње обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање Општине Љубиње.

Бања Лука, 18.11.2025. године

Главни ревизор

Божана Трнинић, с.р.

III РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоруке везане за финансијске извјештаје

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се:

- 1) приликом израде консолидованих финансијских извјештаја врши елиминација оснивачких улога и укључивање сразмјерног дијела нето имовине/капитала ентитета који су под контролом Општине у складу са чланом 122. став (2) и чланом 123. став (3) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, и да се консолидовани финансијски извјештаји достављају Министарству финансија Републике Српске у року прописаном чланом 49. став (6) Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника,
- 2) примици од продаје објеката и земљишта класификују у складу са чланом 143. и 145. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике
- 3) на позицији акције и учешћа у капиталу исказу учешћа у капиталу по основу оснивачког улога код ЈП „Водовод” и Дјечијег вртића у складу са чланом 61. став (4) Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике,
- 4) имовина која је дата у закуп класификује као инвестициона имовина у складу са чланом 23. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике и захтјевима MPC-JC 16 Инвестициона имовина,
- 5) признавање и вредновање нематеријалне произведене имовине врши у складу са чланом 30. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике,
- 6) на дан билансирања врши провјера обезвјеђења нефинансијске имовине у припреми у складу са чланом 42. став (4) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике,
- 7) обавезе са роком доспијећа преко годину дана класификују у оквиру осталих дугорочних обавеза у складу са чланом 75. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

Препоручује се начелнику Општине и директору Јавне установе Центар за социјални рад Љубиње, Јавне установе за предшколско васпитање и образовање дјечији вртић „Љубиње” Љубиње, Јавне установе Средњошколски центар „Светозар Ђоровић” Љубиње да обезбиједи да се:

- 8) поступци и процедуре провођења пописа имовине и обавеза и извјештавања врше у складу са чланом 4., 20. став (1) тачка 1., 2. и 3. и став (2) Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза.

Препоручује се начелнику Општине и директору Територијалне ватрогасне јединице Љубиње, Јавне здравствене установе „Дом здравља” Љубиње, Јавне установе Центар за социјални рад Љубиње, Јавне установе за предшколско васпитање и образовање дјечији вртић „Љубиње” Љубиње, Јавне установе Средњошколски

центар „Светозар Ђоровић” Љубиње и Агенције за развој малих и средњих предузећа Љубиње да обезбиједи да се:

- 9) у Напоменама и писаним Образложењима уз финансијске извјештаје објелодањују додатне информације и образложења у складу са чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и захтјевима МРС-ЈС 1 Презентација финансијских извјештаја и других релевантних стандарда.

Препоруке везане за усклађеност

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се:

- 1) доноси План запошљавања у складу са чланом 64. став (1) Закона о службеницима и намјештеницима у органима јединице локалне самоуправе,
- 2) успостави систем интерних контрола у складу са одредбама Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске, Упутством о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле и Правилником о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле у смислу да се успостави књига пословних процеса, донесе акт о управљању ризицима и успостави регистар ризика и сачини извјештај о спровођењу планираних активности на успостављању и развоју система финансијског управљања и контроле са прилозима,
- 3) приликом провођења поступака јавних набавки радова санације и одржавања локалних путева и саобраћајница и услуга надзора у пројектима адаптације и санације примјењује члан 15. став (7) Закона о јавним набавкама,
- 4) у оквиру помоћне књиге нематеријалних средстава, непокретности, постројења и опреме, земљиште евидентира по листовима непокретности (појединачним парцелама), површинама и вриједности појединачних парцела, у складу са чланом 12. став (5) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Препоручује се начелнику Општине и Скупштини општине да обезбиједи да се:

- 5) буџет припрема и доноси у складу са роковима из буџетског календара сходно члану 28. Закона о буџетском систему Републике Српске и План за измирење неизмирених обавеза пренесених из претходног периода доноси у складу са чланом 9. став (4) Закона о фискалној одговорности у Републици Српској,
- 6) доносе Програми и планови намјенског утrophка средстава од накнада за шуме и накнаде по основу промјене намјене пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, као и утrophка средства за финансирање посебних мјера заштите од пожара у складу са чланом 89. Закона о шумама, чланом 35. Закона о пољопривредном земљишту и чланом 85. Закона о заштити од пожара,
- 7) у складу са Законом о локалној самоуправи (члан 39. и 59.) донесу интерни акти за избор корисника и начин расподеле средстава гранта субјектима у области образовања, научно-истраживачке дјелатности, културе, информација, здравства, социјалне заштите, заштите животне средине и комуналне дјелатности, те да се подносе извјештаји о намјенском трошењу средстава гранта у складу са Одлуком о извршењу буџета општине Љубиње за посматрану годину.

IV КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ

- Закон о буџетском систему Републике Српске;
- Закон о фискалној одговорности у Републици Српској, члан 4., 9-11;
- Закон о рачуноводству и ревизији Републике Српске;
- Одлуку о усвајању Ребаланса буџета Општине Љубиње за 2024. годину;
- Одлуку о извршењу Ребаланса буџета Општине Љубиње за 2024. годину;
- Статут општине Љубиње;
- Закон о локалној самоуправи;
- Закон о службеницима и намјештеницима у органима јединица локалне самоуправе;
- Закон о статусу функционера јединица локалне самоуправе;
- Закон о раду, члан 5-17., 26-96., 204-208;
- Закон о порезу на доходак, глава I-IV, VI, X, XII, XIII;
- Закон о доприносима;
- Посебни колективни уговор за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске;
- Закон о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске;
- Закон о јавним набавкама;
- Закон о систему јавних служби;
- Закон о социјалној заштити Републике Српске;
- Закон о задуживању, дугу и гаранцијама Републике Српске, поглавље VIII члан 59 - 72;
- Закон о уређењу простора и грађењу, члан 38., 63-83., 189. и 191;
- Закон о порезу на непокретности;
- Закон о концесијама, члан 32;
- Закон о пољопривредном земљишту, члан 30-36;
- Закон о водама, члан 188-195;
- Закон о заштити од пожара, члан 85;
- Закон о јавним путевима;
- Закон о шумама, члан 89;
- Закон о комуналним дјелатностима, члан 6-12., 20-25. и 41;
- Закон о комуналним таксама;
- Правилник о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле;
- Упутство о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле;
- Интерна општа акта наведена у овом Извјештају.

V ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)

1. Увод

Општина Љубиње (у даљем дијелу текста: Општина) налази се у јужном дијелу Републике Српске и обухвата површину од 318 км². Према резултатима пописа за 2013. годину на подручју Општине живи 3.319 становника који су организовани у осам мјесних заједница и распоређени у 22 насељена мјеста.

Општина остварује своје надлежности у складу са Уставом, Законом о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске” број 97/16, 36/19 и 61/21), Статутом општине Љубиње („Службени гласник општине Љубиње” број 3/17) и другим важећим прописима, којима су утврђена подручја одговорности, надлежности органа и начин финансирања општине.

Органи Општине су Скупштина и Начелник општине. Скупштина општине, коју чине 15 одборника, је орган одлучивања и креирања политика Општине. Начелник општине заступа и представља Општину, носилац је извршне власти, руководи радом Општинске управе и одговоран је за њен рад.

Према Одлуци Владе Републике Српске о степену развијености јединица локалне самоуправе у Републици Српској за 2024. годину („Службени гласник Републике Српске” број 93/23) Општина је сврстана у неразвијене јединице локалне самоуправе.

Пословање Општине одвија се у трезорском систему пословања (СОФИ), а средства за рад у 2024. години обезбијеђена су из пореских и непореских прихода, грантова, трансфера између различитих јединица власти, примитака за нефинансијску имовину, примитака од задуживања и осталих примитака.

Ревизијом је обухваћен консолидовани финансијски извјештај Општине који укључује финансијске извјештаје Општинске управе и нижих буџетских корисника: Територијалне ватрогасне јединице Љубиње, Јавне здравствене установе „Дом здравља” Љубиње (у даљем тексту: Дом здравља), Јавне установе Центар за социјални рад Љубиње (у даљем тексту: Центар за социјални рад), Јавне установе за предшколско васпитање и образовање дјечији вртић „Љубиње” Љубиње (у даљем тексту: Дјечији вртић), Јавне установе Средњошколски центар „Светозар Ћоровић” Љубиње (у даљем тексту: Средњошколски центар), Агенције за развој малих и средњих предузећа Љубиње (у даљем тексту: Агенција за развој) и Јавне установе Народна библиотека „Др Љубо Михаић” Љубиње (у даљем тексту: Народна библиотека). Ентитети јавног сектора над којима постоји контрола од стране Општине као оснивача и власника су Јавно предузеће „Водовод” д.о.о Љубиње (у даљем тексту: ЈП „Водовод”), Јавно предузеће „Градска чистоћа” д.о.о. Љубиње (у даљем тексту: ЈП „Градска чистоћа”) и Агенција за финансијско-књиговодствене и правне послове Љубиње.

На достављени Нацрт извјештаја оведеној финансијској ревизији, Општина није имала примједби.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, болдоване су и писане италиком словима

2. Провођење препорука из претходног извјештаја

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске провела је финансијску ревизију Општине за 2021. годину и том приликом дато је 11 препорука за финансијске извјештаје и седам препорука за усклађеност. Општина је доставила одговор о предузетим радњама ради превазилажења пропуста и неправилности утврђених у ревизијском извјештају, након истека рока од 60 дана који је прописан

чланом 21. став (3) Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 98/05 и 20/14).

Ревизијом је утврђено да су три препоруке проведене, двије дјелимично проведене, 12 препорука није проведено, а једна препорука није актуелна, јер важност прописа (Посебни колективни уговор за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске) са којима је требало да се изврши усклађивање је у међувремену је оспорен Одлуком Уставног суда Републике Српске.

Дјелимично проведена препорука односи се на објављивање основних елемената уговора за проведене поступке јавних набавки на интернет страници Општине и доношење Правилника о начину давања у закуп пољопривредног земљишта у својини општине Љубиње у току ревизије (тачка 6.1.1.1. извјештаја).

Препоруке које нису проведене односе се на консолидацију контролисаних ентитета и рокове достављања финансијских извјештаја (тачка 6. извјештаја), евидентирање сталне имовине намијењене продаји, евидентирање учешћа у капиталу по основу оснивачког улога, евидентирање имовине која је дата у закуп као инвестиционе имовине и евидентирања градског-грађевинског земљишта по листовима непокретности-појединачним парцелама, површинама и вриједности појединачних парцела у оквиру помоћне књиге (тачка 6.3.1.2 извјештаја), објелодањивање информација у Напоменама у складу са чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и захтјевима МРС-ЈС 1 Презентација финансијских извјештаја (тачка 6.7. извјештаја), као и евидентирање набавке ауто-гума у складу са чланом 59. и 110. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике. Такође, нису проведене препоруке које се односе на провођење пописа имовине и обавеза у Општинској управи и код Центра за социјални рад, Дјечијег вртића и Средњошколског центра (тачка 3. извјештаја), дефинисање правила и критеријума за расподелу средстава гранта (тачка 6.1.2.1. извјештаја), припрему и доношење буџета и сачињавање Плана за измирење неизмирених обавеза (тачка 5. извјештаја), као и доношење Стратегије развоја локалних путева и улица у насељу, Одлуке о разврставању локалних путева и улица у насељу и Одлуке о категоризацији спортова, спортиста и спортских стручњака (тачка 3. извјештаја).

3. Закључак о функционисању система интерних контрола

Правилником о организацији и систематизацији радних мјеста Општинске управе општине Љубиње („Службени гласник општине Љубиње” број 2/23 и 3/23) дефинисана је организациона структура Општинске управе и њен дјелокруг рада, послови који се обављају на радним мјестима у општинској управи, услови за обављање послова по радним мјестима, потребан број запослених и друга питања која се односе на организацију рада општинске управе. Наведеним Правилником систематизовано је 39 радних мјеста са 48 извршиоца, а чланом 63. Статута дефинисана су 4 функционера општине, у складу са Законом о статусу функционера јединица локалне самоуправе („Службени гласник Републике Српске” број 96/05 и 98/13).

На дан 31.12.2024. године у Општинској управи у радном односу било је запослено 29 извршилаца, од којих три функционера (начелиник Општине, замјеник начелника Општине и предсједник Скупштине општине), 21 службеник (18 службеника на неодређено вријеме и три на одређено вријеме) и 5 намјештеника на неодређено вријеме, док су код осталих буџетских корисника била запослена 42 извршиоца (Дом здравља 17, Територијална ватрогасна јединица 12, Центар за социјални рад пет запослених, Дјечији вртић седам запослених и Агенција за развој један запослени).

У току 2024. године, радни однос је засновало пет лица, од којих је једно именовано лице (начелник одјељења за привреду, финансије и друштвене дјелатности), три лица примљена су на одређено вријеме, од којих два због повећаног обима посла, а једно лице за рад на пројекту и један приправник. Радни однос је престао за пет лица, од којих код два због одласка у пензију, два због истека уговора о раду на одређено вријеме и једног због истека уговора о приправничком стажу.

Начелник општине није донио План запошљавања, што није у складу са чланом 64. став (1) Закона о службеницима и намјештеницима у органима јединице локалне самоуправе („Службени гласник Републике Српске” број 97/16 и 36/19), којим је прописано да се запошљавање у градску, односно општинску управу може вршити само у складу са планом запошљавања који доноси начелник општине, у року од 30 дана од дана ступања на снагу одлуке о усвајању буџета јединице локалне самоуправе.

Одлуком Владе Републике Српске о примјени одредби Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 21/21 и 69/21) продужена је примјена одредби Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 20/17, 85/18, 86/18, 21/20, 21/21, 69/21 и 8/22), која је оспорена Одлуком Уставног суда Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 20/23). Након тога није закључен нови Посебни колективни уговор за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске.

Општина Љубиње вршила је обрачун личних примања за запослене у Општинској управи на основу одредби Правилника о платама, накнадама и осталим примањима запослених у Општинској управи општине Љубиње.

У складу са Рјешењима о именовању Комисија за годишњи попис имовине и обавеза на дан 31.12.2024. године, извршен је попис имовине и обавеза и евидентирање резултата пописа имовине и обавеза Општинске управе и нижих буџетских корисника. Ревизијским испитивањем провођења пописа утврђене су неусклађености са одредбама Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза („Службени гласник Републике Српске” број 45/16 и 113/21), јер код Општинске управе нису пописана потраживања, као ни мјенице које се воде ванбилансно, што није у складу са чланом 4. Правилника, а Извјештај Централне пописне комисије о попису имовине и обавеза на дан 31.12.2024. године сачињен је дана 28.02.2025. године, што није у складу са роком из члана 20. став (2) Правилника. Такође, Извјештај о попису не садржи податке о датуму почетка и завршетка пописа, као и о времену утрошеном по појединим фазама пописа, податке о стручној и професионалној квалификацији те радном ангажману лица ангажованих на попису, као ни упоредни преглед стварног и књиговодственог стања пописане финансијске имовине и обавеза, што није у складу са чланом 20. став (1) тачка 1., 2. и 3. Правилника.

Извјештај о попису код Средњошколског центра, Центра за социјални рад и Дјечијег вртића не садржи упоредни преглед стварног и књиговодственог стања пописане имовине и обавеза, а код Дјечијег вртића ни податке о професионалној квалификацији те радном ангажману лица ангажованих на попису, што није у складу са чланом 20. став (1) тачка 2. и 3. Правилника. Извјештај о попису код Средњошколског центра усвојен је 06.03.2025. године, што није у складу са роком из члана 20. став (2) Правилника.

Скупштина општине није донијела Стратегију развоја локалних путева и улица у насељу, што није у складу са чланом 13. став (4) Закона о јавним путевима („Службени гласник Републике Српске” број 89/13 и 83/19), као ни Одлуку о разврставању локалних путева и улица у насељу како је прописано чланом 10. став

(4) наведеног закона. Такође, Одлука о категоризацији спортова, спортиста и спортских стручњака није донесена, што није у складу са чланом 119. и 136. Закона о спорту („Службени гласник Републике Српске” број 79/20).

Општина није уредила систем интерних контрола према одредбама Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 91/16), Упутства о начину и поступку спровођења финансијског управљања и контроле („Службени гласник Републике Српске” број 99/17) и Правилника о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле („Службени гласник Републике Српске” број 1/22), јер није успоставила књигу пословних процеса (тачка 31. упутства), није донијела акт о управљању ризицима (члан 8. став (2) Закона), нити успоставила регистар ризика (тачка 33. Упутства) и није сачинила коначан годишњи извјештај о спровођењу планираних активности на успостављању и развоју система финансијског управљања и контроле са прилозима.

Успостављени систем интерних контрола није функционисао на начин да је обезбиједио истинито и фер извјештавање и усклађеност са важећим законима и другим прописима, што је осим у овој тачки, образложено и у осталим тачкама Извјештаја.

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се:

- доноси План запошљавања у складу са чланом 64. став (1) Закона о службеницима и намјештеницима у органима јединице локалне самоуправе,**
- успостави систем интерних контрола у складу са одредбама Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске, Упутством о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле и Правилником о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле у смислу да се успостави књига пословних процеса, донесе акт о управљању ризицима и успостави регистар ризика и сачини извјештај о спровођењу планираних активности на успостављању и развоју система финансијског управљања и контроле са прилозима.**

Препоручује се начелнику Општине и директору Центра за социјални рад, Дјечијег вртића и Средњошколског центра да обезбиједи да се поступци и процедуре провођења пописа имовине и обавеза и извјештавања врше у складу са чланом 4., 20. став (1) тачка 1., 2. и 3. и став (2) Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза.

4. Набавке

Планом јавних набавки са 17 измјена и допуна, у Општини за 2024. годину предвиђено је 29 поступака јавних набавки радова, роба и услуга у укупном износу од 1.163.680 КМ без урачунатог пореза на додату вриједност.

Према извјештају о реализацији, у току 2024. године проведено је 20 поступака јавних набавки укупне уговорене вриједности од 944.480 КМ и то путем три отворена поступка (735.878 КМ), шест конкурентских захтјева (158.484 КМ) и 11 директних споразума (50.119 КМ).

Ревизијским испитивањем обухваћено је 11 поступака јавних набавки у вриједности од 828.054 КМ (88% уговорених јавних набавки) и то два отворена поступка који се односе на адаптацију Светосавске улице (313.473 КМ) и санацију зграде општине (363.412 КМ), пет конкурентских захтјева који се односе на набавке радова

бетонирања локалног пута у селу Доња Ивица дионица Присјенак-Локва (16.675 KM), асфалтирање локалних улица и саобраћајница (23.443 KM), асфалтирање локалног пута у селу Жрвањ (51.999 KM), бетонирање локланог пута у селу Кртиње (17.447 KM) и асфалтирање локланог пута-локалитет Радимља (19.210 KM) и четири директна споразума који се односе на набавке за бетонирање локланог пута у селима Крушевица, Ђуковци и Витоња (4.500 KM), бетонирање локалног пута у селу Обзир (6.000 KM), услуге надзора у пројекту адаптације Светосавске улице (5.900 KM) и услуге надзора у пројекту санације зграде Општине (5.995 KM)

Општина је за набавку радова који се односе на санацију локалних путева укупне уговорене вриједности од 44.622 KM провела два директна споразума и два конкурентска захтјева, а за одржавање локалних путева и саобраћајница провела три конкурентска захтјева укупне уговорне вриједности од 94.652 KM, те за услуге надзора у пројектима адаптације и санације два директна споразума укупне уговорне вриједности од 11.895 KM, што није у складу са чланом 15. став (7) Закона о јавним набавкама, којим је прописано да уговорном органу није дозвољено дијељење предмета набавке с намјером избегавања примјене одговарајућег поступка дефинисаног овим законом.

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се приликом провођења поступака јавних набавки радова санације и одржавања локалних путева и саобраћајница и услуга надзора у пројектима адаптације и санације примјењује члан 15. став (7) Закона о јавним набавкама.

5. Припрема и доношење буџета

Скупштина општине Љубиње донијела је 28.12.2023. године Одлуку о усвајању буџета општине Љубиње за 2024. годину у износу од 4.792.500 KM и Одлуку о извршењу буџета општине Љубиње за 2024. годину („Службени гласник општине Љубиње” број 3/23).

Одлука о усвајању Ребаланса буџета општине Љубиње за 2024. годину у износу од 5.081.351 KM и Одлука о извршењу Ребаланса буџета општине Љубиње за 2024. годину („Службени гласник општине Љубиње” број 1/25), донесене су 15.11.2024. године, а којима су планирани порески приходи (2.575.964 KM), непорески приходи (802.400 KM), грантови (109.337 KM), трансфери (310.000 KM), примици за нефинансијску имовину (25.000 KM), примици од задуживања (600.000 KM) и остали примици (33.350 KM), као и расподјела суфицита (неутрошених намјенских средстава) из ранијих периода у износу од 625.300 KM. Буџетским оквиром одобрена су средства за финансирање расхода за лична примања запослених (1.839.497 KM), расхода по основу коришћења роба и услуга (661.667 KM), расхода финансирања (30.050 KM), субвенција (25.313 KM), грантова (610.966 KM), дознака на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета Републике, општина и градова (431.700 KM), расхода по судским рјешењима (3.000 KM) и трансфера (22.516 KM), као и издатака за нефинансијску имовину (1.301.959 KM), издатака за отплату дугова (91.500 KM) и осталих издатака (63.183 KM).

Након ребаланса буџета извршено је 13 реалокација средстава у укупном износу од 19.027 KM.

Код припреме и доношења буџета Општине за 2024. годину утврђена су одступања од буџетског календара која се односе на рокове достављања Нацрта буџета и Приједлога буџета Министарству финансија Републике Српске ради добијања препорука и сагласности, те достављања усаглашеног Приједлога буџета Скупштини општине на усвајање и доношења одлуке о усвајању буџета, што није у складу са чланом 28. став (1) тачка д), е), ж) и з) Закона о буџетском систему Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 121/12, 52/14, 103/15, 15/16 и 110/24).

Општина није у складу са чланом 9. став (4) Закона о фискалној одговорности у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске” број 94/15 и 62/18) сачинила План за измирење неизмирених обавеза пренесених из претходног периода.

Препоручује се начелнику Општине и Скупштини општине да обезбиједи да се буџет припрема и доноси у складу са роковима из буџетског календара сходно члану 28. Закона о буџетском систему Републике Српске и План за измирење неизмирених обавеза пренесених из претходног периода доноси у складу са чланом 9. став (4) Закона о фискалној одговорности у Републици Српској.

6. Финансијски извјештаји

Општина је сачинила консолидовани финансијски извјештај за кориснике буџета општине Љубиње за 2024. годину са Напоменама, а у складу са чланом 26. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника („Службени гласник Републике Српске” број 15/17 и 17/22) и обрасце финансијских извјештаја доставила 15.04.2025. године Министарству финансија Републике Српске, што није у складу са прописаним роком из члана 49. став (6) поменутог правилника.

Приликом израде консолидованог финансијског извјештаја за 2024. годину није извршено укључивање сразмјерног учешћа у нето имовини/капиталу јавних предузећа и установа под контролом Општине Општине (ЈП „Водовод”, ЈП „Градска чистоћа” и Агенција за финансијско-књиговодствене и правне послове Љубиње), што није у складу са чланом 123. став (3) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске” број 115/17 и 118/18). Такође, није извршена елиминација оснивачког улога код Агенције за развој евидентираних у главној књизи трезора Општине у износу од 2.500 КМ, што није у складу са чланом 122. став (2) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се приликом израде консолидованих финансијских извјештаја врши елиминација оснивачких улога и укључивање сразмјерног дијела нето имовине/капитала ентитета који су под контролом Општине у складу са чланом 122. став (2) и чланом 123. став (3) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, и да се консолидовани финансијски извјештаји достављају Министарству финансија Републике Српске у року прописаном чланом 49. став (6) Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника.

6.1. Извјештај о извршењу буџета

Извршење буџета Општине за период 01.01-31.12.2024. године је исказано у обрасцу ПИБ 01 (Периодични извјештај о извршењу буџета на рачуноводственом фонду 01) и у обрасцу ПИФ (Периодични извјештај о извршењу по рачуноводственим фондовима).

Општина је у обрасцу ПИБ 01 исказала буџетске приходе и примитке (без расподеле суфицита из ранијих година) у износу од 4.516.896 КМ, што је 1% више у односу на ребалансом одобрени буџетски оквир, а буџетски расходи и издаци исказани су у износу од 5.013.082 КМ, што је 1% ниже у односу на ребалансом одобрени буџетски оквир. Одступања на више код појединих врста расхода и издатака у односу на планиране покривена су реалокацијама.

У обрасцу ПИФ исказани су укупни приходи и примици (без расподјеле суфицита из ранијих година) у износу од 4.516.896 КМ и укупни расходи и издаци у износу од 5.034.958 КМ, од чега на фонду 01 (5.013.082 КМ) и фонду 03 (21.876 КМ).

6.1.1. Приходи и примици

Приходи и примици исказани су на фонду 01 у износу од 4.516.896 КМ, а односе се на приходе (3.859.440 КМ) и примитке (657.456 КМ).

6.1.1.1. Приходи

Приходе чине порески и непорески приходи, грантови и трансфери између и унутар јединица власти.

Порески приходи исказани су у износу од 2.670.672 КМ, а чине их порез на лична примања и приходе од самосталних дјелатности (163.261 КМ), порез на имовину (50.551 КМ), индиректни порези (2.421.375 КМ) и порез на добитке од игара на срећу (35.310 КМ).

Непорески приходи исказани су у износу од 733.143 КМ, а највећим дијелом чине их приходи од закупа и ренте (38.783 КМ), накнаде по разним основама (39.374 КМ), приходи од пружања јавних услуга (590.830 КМ) и остали непорески приходи (55.860 КМ).

Приходи од закупа и ренте односе се на приходе од давања у закуп објеката (6.293 КМ) и земљишне ренте (32.490 КМ). Одлуком о начину давања у закуп пољопривредног земљишта у својини Општине Љубиње из 2015. године утврђени су основни критеријуми и мјерила давања у закуп пољопривредног земљишта.

Према писаној информацији за потребе ревизије, на дан 31.12.2024. године било је закључено 15 вишегодишњих уговора и 57 једногодишњих уговора о коришћењу пољопривредног земљишта. Приликом давања у закуп пољопривредног земљишта за 2024. годину нису провођени поступци додјеле пољопривредног земљишта путем јавног огласа, прибављањем писмених понуда за правна лица и предузетнике и јавног огласа за усмено јавно надметање за физичка лица, нити је донесен Правилник о поступку додјеле у закуп пољопривредног земљишта и није вршена ревизија свих потписаних уговора о закупу пољопривредног земљишта, а што је предвиђено чланом 10. Одлуке о начину давања у закуп пољопривредног земљишта у својини Општине Љубиње из 2015. године. У току ревизије, донесена је нова Одлука о начину давања у закуп пољопривредног земљишта у својини општине Љубиње и Правилник о начину давања у закуп пољопривредног земљишта у својини општине Љубиње, те из тих разлога није дата препорука.

Накнаде по разним основама односе се на накнаду за уређивање и коришћење грађевинског земљишта (884 КМ), накнаду за промјену намјене пољопривредног земљишта (3.385 КМ), накнаду за шуме (10.709 КМ), накнаду за обављање послова од општег интереса у шумама у приватној својини (783 КМ), накнаду за коришћење вода по разним основама (15.046 КМ), накнаду за коришћење комуналних добара (4.140 КМ) и средства за финансирање посебних мјера заштите од пожара (3.692 КМ).

Скупштина општине је донијела Програм намјенског утрошка средстава од посебних водних накнада за 2024. годину, а према писаној информацији за потребе ревизије, није донесен План кориштења накнаде по основу продаје шумских дрвних сортимената за 2024. годину у складу са чланом 89. Закона о шумама („Службени гласник Републике Српске” број 75/08, 60/13 и 70/20), као ни План утрошка средстава за финансирање посебних мјера заштите од пожара у складу са чланом 85. Закона о заштити од пожара („Службени гласник Републике Српске” број 94/19) и Програм кориштења средстава од наплаћене накнаде по основу промјене намјене пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе у 2024. години у складу са

чланом 35. Закона о пољопривредном земљишту („Службени гласник Републике Српске” број 93/06, 86/07, 14/10, 5/12, 58/19 и 119/21).

Приходи од пружања јавних услуга највећим дијелом односе се на приходе код Дома здравља по основу партиципације, пружања здравствених и амбулантних услуга и санитетског превоза (541.585 KM) и Дјечијег вртића по основу пружања услуга боравка дјеце у вртићу (38.713 KM).

Остали непорески приходи највећим дијелом односе се на приходе код Општинске управе по основу пројекта запошљавања приправника (44.136 KM).

Грантови су исказани у износу од 108.337 KM, а чине их капитални грантови из иностранства (56.337 KM) и капитални грантови из земље (52.000 KM). Капитални грантови из иностранства односе се на грантове дозначене од УНДП-а по пројекту „Јачање улоге мјесних заједница у БиХ” за асфалтирање улица у МЗ Убоско (27.000 KM) и Фонда за избјегла, расељена лица и за сарадњу са Србима у региону за доградњу Дјечијег вртића (29.337 KM), а капитални грантови из земље односе се на грантове дозначене од грађана за суфинансирање пројекта изградње путева (52.000 KM).

Трансфери између и унутар јединица власти исказани су у износу од 347.288 KM, а чине их трансфери од Министарства управе и локалне самоуправе Републике Српске за неразвијене општине (88.176 KM), за суфинансирање пројекта „Системског побољшања привредног окружења у општини Љубиње” (30.000 KM) и за суфинансирање пројекта „УСАИД БиХ Дијаспора Инвест” (12.000 KM), Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске за финансирање права по основу Закона о социјалној заштити (214.029 KM), Министарства просвјете и културе Републике Српске за програм обуке дјеце пред полазак у школу (2.742 KM), као и трансфери од ентитета, фондова и јединица локалне самоуправе по основу Записника Пореске управе Републике Српске о обрачуну и поравнању више и погрешно уплаћених јавних прихода (341 KM).

Препоручује се Скупштини општине и начелнику Општине да обезбиједи да се доносе Програми и планови намјенског утрошка средстава од накнада за шуме и накнаде по основу промјене намјене пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, као и утрошка средства за финансирање посебних мјера заштите од пожара у складу са чланом 89. Закона о шумама, чланом 35. Закона о пољопривредном земљишту и чланом 85. Закона о заштити од пожара.

6.1.1.2. Примици

Примици су исказани у износу од 657.456 KM, а чине их примиси за нефинансијску имовину (16.628 KM), примиси од задуживања (600.000 KM) и остали примиси (40.828 KM).

Примици за нефинансијску имовину односе се на примитке од продаје сталне имовине намијењене продаји и обустављених пословања. Општина је у оквиру примитака од продаје сталне имовине намијењене продаји и обустављених пословања класификовала примитке од продаје објеката (7.680 KM) и примитке од продаје земљишта (8.948 KM), што није у складу са чланом 143. и 145. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске” број 98/16, 115/17, 118/18 и 97/23).

У 2024. години реализоване су три продаје непокретности путем проведене двије лицитације и једне непосредне погодбе, а у складу са Одлукама Скупштине општине о условима и начину продаје непокретности (објеката и грађевинског земљишта) путем јавног надметања (од 07.12.2023. године и 09.04.2024. године) и Одлуком о продаји грађевинског земљишта непосредном погодбом (од 23.05.2024. године).

Примици од задуживања односе се на реализовано кредитно задужење објашњено у тачки 6.3.2.1. извјештаја.

Остали примици односе се на примитке од депозита и кауција од учесника лицитација за продају земљишта (2.000 KM) и примитке по основу рефундација плата за вријеме породичног и родитељског одсуства (36.002 KM) и рефундација плата за вријеме боловања (2.826 KM).

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се примици од продаје објеката и земљишта класификују у складу са чланом 143. и 145. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

6.1.2. Расходи и издаци

Расходи и издаци исказани су у износу од 5.034.958 KM, од чега на фонду 01 (5.013.082 KM) и фонду 03 (21.876 KM), а односе се на расходе (3.588.617 KM) и издатке (1.446.341 KM).

6.1.2.1. Расходи

Расходе чине расходи за лична примања запослених, расходи по основу коришћења робе и услуга, расходи финансирања и други финансијски трошкови, субвенције, грантови, дознаке на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета Републике, општина и градова, расходи по судским рјешењима и трансфери између и унутар јединица власти.

Расходи за лична примања запослених исказани су у износу од 1.823.743 KM, а односе се на расходе за бруто плате запослених (1.575.390 KM), бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада (205.317 KM), накнаде плата запослених за вријеме боловања, родитељског одсуства и осталих накнада плата (19.195 KM) и отпремнине и једнократне помоћи (23.841 KM).

Расходи за бруто плате запослених односе се на расходе за основну плату након опорезивања (942.947 KM), расходе за увећања основне плате по основу радног стажа, рада ноћу и током празника и осталим основама (85.209 KM), порез на доходак (53.713 KM) и збирне доприносе (493.521 KM).

Расходи за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада највећим дијелом односе се на накнаде за превоз на посао и са посла (13.257 KM), топли оброк (77.307 KM), регрес за годишњи одмор (37.591 KM), те припадајући порез и доприносе (73.416 KM).

Расходи за отпремнине и једнократне помоћи односе се на расходе за отпремнине по колективном уговору (19.919 KM) и новчане помоћи у случају смрти члана уже породице (3.922 KM).

Расходи по основу коришћења робе и услуга исказани су у износу од 657.582 KM, од чега на фонду 01 (3.580.920 KM) и на фонду 03 (5.897 KM), а највећим дијелом чине их расходи по основу утrophа енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга (112.326 KM), расходи за текуће одржавање (25.707 KM), расходи за стручне услуге (61.168 KM), расходи за одржавање јавних површина и заштиту животне средине (180.438 KM) и остали неklasификовани расходи (216.286 KM).

Расходе по основу утrophа енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга највећим дијелом чине расходи по основу утrophа енергије (72.663 KM), расходи за комуналне услуге (16.583 KM) и расходи за комуникационе услуге (22.869 KM). Расходи по основу утrophа енергије односе се на расходе по основу утrophа електричне енергије (20.031 KM), угља (23.770 KM), дрвета (4.203 KM), нафте и нафтних деривата (18.762 KM) и расходе за централно гријање (5.897 KM).

Расходе за текуће одржавање највећим дијелом чине расходи за текуће одржавање објеката друмског саобраћаја (14.846 KM) и текуће одржавање превозних средстава (4.251 KM).

Расходе за стручне услуге највећим дијелом чине расходи за услуге осигурања (5.068 KM), информисања и медија (10.783 KM), компјутерске услуге (11.759 KM) и остале стручне услуге (19.582 KM).

Расходе за одржавање јавних површина и заштиту животне средине чине расходи за услуге одржавања зелених површина (33.789 KM), услуге чишћења јавних површина (47.753 KM), утрошак електричне расвјете на јавним површинама (28.569 KM) и остале услуге одржавања јавних површина (70.327 KM). Услуге одржавања и чишћења зелених и јавних површина реализоване су на основу Програма комуналних дјелатности заједничке комуналне потрошње за 2024. годину.

Остале неklasификоване расходе највећим дијелом чине расходи за бруто накнаде за рад ван радног односа (156.458 KM) и расходи по основу репрезентације (30.566 KM).

Расходи бруто накнада за рад ван радног односа највећим дијелом односе се на расходе за накнаде волонтерима (24.174 KM), накнаде члановима комисија и радних група (35.562 KM), накнаде одборницима (60.970 KM), накнаде по уговору о дјелу (22.678 KM) и накнаде за привремене и повремене послове (12.270 KM).

Расходи по основу репрезентације односе се на расходе по основу репрезентације у земљи (7.037 KM), расходе по основу организације пријема, манифестација и слично (14.463 KM) и расходе за поклоне (8.658 KM).

Расходи финансирања и други финансијски трошкови исказани су у износу од 29.726 KM, а односе се на расходе по основу камата.

Субвенције исказане су у износу од 22.312 KM, а у цјелости се односе на дате субвенције финансијским субјектима.

Грантови исказани су у износу од 595.214 KM, а односе се на текуће грантове непрофитним субјектима у земљи (312.192 KM), остале текуће грантови у земљи (22.284 KM), капиталне грантове непрофитним субјектима у земљи (4.000 KM) и остале капиталне грантове уз земљи (256.739 KM).

Текући грантови непрофитним субјектима у земљи односе се на грантове политичким организацијама и удружењима (3.000 KM), хуманитарним организацијама и удружењима (25.850 KM), спортским и омладинским организацијама и удружењима (101.800 KM), етничким и вјерским организацијама и удружењима (2.000 KM), организацијама и удружењима за афирмацију породице и заштиту права жена, дјеце, избјеглих и расељених лица, бораца и особа са инвалидитетом (34.250 KM), организацијама и удружењима у области образовања, научно-истраживачке дјелатности, културе и информација (12.000 KM), организацијама и удружењима у области економског и привредног развоја (64.500 KM) и остале текуће грантове непрофитним субјектима у земљи (68.792 KM).

Грантови спортским и омладинским организацијама и удружењима највећим дијелом односе се на додјељена средства Одбојкашком клубу Љубиње (83.000 KM), грантови организацијама и удружењима у области економског и привредног развоја у цјелости се односи на додјељена средства за редовне активности Агенцији за финансијско књиговодствене и правне послове (64.500 KM), а остали текући грантови непрофитним субјектима у земљи највећим дијелом односе се на грантове Удружењу „Наша Перспектива” (25.000 KM) и Омладинској задрузи „Захумље” (25.687 KM).

Остали текући грантови у земљи у цјелости се односе на грант ЈП „Градска чистоћа” у сврху финансирања редовног пословања (22.284 KM), а остали капитални

грантови у земљи највећим дијелом односе се на грант ЈП „Градска чистоћа” у сврху набавке комуналног возила (250.000 КМ).

Дио средстава гранта у износу од 34.934 КМ, гдје корисник није тачно наведен у Ребалансу буџета, распоређивана су рјешењем или закључком Начелника општине сходно члану 14. став (1) Одлуке о извршењу ребаланса Буџета Општине за 2024. годину. Наведене грантове највећим дијелом чине остали текући и капитални грантови непрофитним субјектима у земљи (10.700 КМ) и текући грантови јавним нефинансијским субјектима у области образовања, научно-истраживачке дјелатности, културе, информација, здравства, социјалне заштите, заштите животне средине и комуналне дјелатности (22.284 КМ).

Скупштина општине није, у складу са својим надлежностима прописаним чланом 39. Закона о локалној самоуправи, донијела интерни акт за расподјелу средстава гранта у претходно наведеним областима.

Дио корисника средстава гранта није подносио коначне извјештаје о намјенском коришћењу средстава у дефинисаном року од 30 дана, што није у складу са чланом 14. став (2) Одлуке о извршењу ребаланса буџета Општине за 2024. годину.

Дознаке на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета Републике, општина и градова исказане су у износу од 435.197 КМ, од чега на фонду 01 (433.397 КМ) и на фонду 03 (1.800 КМ), а односе се на дознаке корисницима социјалне заштите (штићеницима) које се исплаћују од стране установа социјалне заштите (центри за социјални рад и сл.) и дознаке грађанима које се исплаћују из буџета Републике, општине и градова.

Дознаке корисницима социјалне заштите (штићеницима) које се исплаћују од стране установа социјалне заштите исказане су у износу од 408.604 КМ, а највећим дијелом односе се на сталну новчану помоћ која се исплаћује штићеницима установа социјалне заштите (28.589 КМ), додатак за помоћ и његу другог лица који се исплаћује штићеницима установа социјалне заштите (304.664 КМ), помоћ која се исплаћује штићеницима од стране установа социјалне заштите (6.054 КМ), личне инвалиднине (38.666 КМ) и дознаке за смјештај у установе за збрињавање корисника социјалне заштите (25.692 КМ).

Дознаке грађанима које се исплаћују из буџета Републике, општина и градова исказане су у износу од 26.593 КМ, а односе се на текуће помоћи ученицима и студентима и појединцима из области науке и културе (8.850 КМ), текуће помоћи породици, дјеци и младима (3.600 КМ) и остале текуће дознаке грађанима (14.143 КМ).

Расходи по судским рјешењима исказани су у износу од 2.610 КМ, а односе се на трошкове поступка оцјене способности лица смјештених у Јавној здравственој установи Завод за форензичку психијатрију Соколац по основу судских рјешења.

Трансфери између и унутар јединица власти исказани су у износу од 22.233 КМ, а односе се на трансфере по Записницима Пореске управе Републике Српске о обрачуну и поравнању више и погрешно уплаћених јавних прихода (1.117 КМ) и трансфер Јединици за координацију пољопривредних пројеката према Споразуму о суфинансирању пословног плана „Производња поврћа на територији општине Љубиње” (21.116 КМ).

Препоручује се Скупштини општине и начелнику Општине да обезбиједе да се у складу са Законом о локалној самоуправи (члан 39. и 59.) донесу интерни акти за избор корисника и начин расподјеле средстава гранта субјектима у области образовања, научно-истраживачке дјелатности, културе, информација, здравства, социјалне заштите, заштите животне средине и комуналне дјелатности, те да се подносе извјештаји о намјенском трошењу

средстава гранта у складу са Одлуком о извршењу буџета општине Љубиње за посматрану годину.

6.1.2.2. Издаци

Издаци су исказани у износу од 1.446.341 KM, од чега на фонду 01 (1.432.162 KM) и на фонду 03 (14.179 KM), а чине их издаци за нефинансијску имовину (1.293.119 KM), издаци за отплату дугова (90.437 KM) и остали издаци (62.785 KM).

Издаци за нефинансијску имовину односе се на издатке за изградњу и прибављање зграда и објеката (11.691 KM), инвестиционо одржавање, реконструкцију и адаптацију зграда и објеката (1.264.986 KM), набавку постројења и опреме (15.583 KM) и издатке за залихе материјала, робе, ситног инвентара, амбалаже и слично (859 KM).

Издаци за инвестиционо одржавање, реконструкцију и адаптацију зграда и објеката највећим дијелом односе се на радове на санацији зграде Општине (469.830 KM) и радове на адаптацији Светосавске улице (395.573 KM).

Издаци за отплату дугова односе се на издатке за отплату главнице по основу примљених зајмова у земљи доспјелих у 2024. години код „Raiffesen Bank” д.д. БиХ Сарајево (64.889 KM) и „Sparkasse Bank” д.д. Сарајево (20.200 KM) и издатке за отплату дугова према другим јединицама власти (5.348 KM).

Остали издаци односе се на издатке по основу депозита и кауција (2.000 KM), отплате неизмирених обавеза из ранијих година (20.447 KM), накнада плате за вријеме породичног и родитељског одсуства који се рефундирају од Јавне установе Јавни фонд за дјечију заштиту Републике Српске (34.552 KM) и боловања које се рефундира од Фонда здравственог осигурања Републике Српске (5.786 KM).

6.1.3. Буџетски суфицит/дефицит

У обрасцу ПИБ 01 исказан је буџетски дефицит у износу од 983.792 KM, а представља збир бруто буџетског суфицита (278.520 KM) и нето издатака за нефинансијску имовину исказаних у негативном износу од 1.262.312 KM.

У обрасцу ПИФ исказан је укупан дефицит по фондовима (01 и 03) у износу од 1.005.668 KM, а представља збир бруто суфицита (270.823 KM) и нето издатака за нефинансијску имовину исказаних у негативном износу од 1.276.491 KM.

6.1.4. Нето финансирање

У обрасцу ПИБ 01 исказано је нето финансирање за фонд 01 у износу од 1.098.145 KM. Укупно нето финансирање по свим рачуноводственим фондовима (01 и 03) исказано је обрасцу ПИФ у износу од 1.120.021 KM и представља збир примитака од задуживања (600.000 KM), осталих примитака (40.828 KM) и расподјеле суфицита по основу неутрошених намјенских средстава из ранијег периода (632.415 KM) умањен за издатке за отплату дугова (90.437 KM) и остале издатке (62.785 KM).

6.1.4.1. Расподјела суфицита из ранијих година

Расподјела суфицита из ранијих година исказана је у обрасцу ПИФ у износу од 632.415 KM, од чега на фонду 01 (610.539 KM) и фонду 03 (21.876 KM).

Расподјела суфицита из ранијих година, на фонду 01, односи се на утрошена средства за санацију зграде Општине и других објеката из помоћи дозначене у 2023. години од Министарства финансија и трезора БиХ (329.739 KM), санацију водоводне мреже из намјенских средстава накнада за воде која су неутрошена у ранијим годинама (18.800 KM), санацију пословног простора из помоћи дозначене у 2023. години од Каритаса Швајцарске у БиХ (21.000 KM) и набавку опреме из суфицита из ранијих година у износу од 241.000 KM. Наиме, Скупштина општине је, у току 2024. године, донијела измјену одлуке о расподјели неутрошених средстава из ранијих

година у износу од 241.000 КМ којом се новчана средства у поменутом износу распоређују за набавку теретног моторног возила за одвоз смећа, а за потребе ЈП „Градска чистоћа”.

Расподјела суфицита из ранијих година, на фонду 03, односи се на утрошена намјенска средства за санацију штете од земљотреса из 2022. године, а која су дозначена од Фонда солидарности Републике Српске.

6.1.5. Разлика у финансирању

У обрасцу ПИБ 01 исказана је разлика у финансирању за фонд 01 у износу од 114.353 КМ. Укупна разлика у финансирању по свим рачуноводственим фондовима (01 и 03) исказана је у обрасцу ПИФ у износу од 114.353 КМ и представља разлику између укупних прихода, примитака и расподјељеног суфицита из ранијег периода (5.149.311 КМ) и укупних расхода и издатака (5.034.958 КМ).

6.1.6. Извјештај о извршењу по рачуноводственим фондовима

У обрасцу ПИФ исказани су укупни приходи и примици на фонду 01 у износу од 4.516.896 КМ, а укупни расходи и издаци исказани су у износу од 5.034.958 КМ, од чега на фонду 01 (5.013.082 КМ) и фонду 03 (21.876 КМ).

На фонду 03 исказани су расходи и издаци финансирани из дозначених средстава од Фонда солидарности Републике Српске, а односе се на расходе по основу утрошка енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга (5.897 КМ), дознаке грађанима које се исплаћују из буџета Републике, општине и градова (1.800 КМ), издатке за инвестиционо одржавање, реконструкцију и адаптацију зграда и објеката (10.336 КМ) и издатке за набавку постројења и опреме (3.843 КМ).

6.2. Биланс успјеха

Приходи и расходи исказани у консолидованом билансу успјеха за период 01.01-31.12.2024. године, поред прихода и расхода исказаних у обрасцу ПИФ, садрже приходе и расходе обрачунског карактера.

6.2.1. Приходи

Приходи су исказани у износу од 3.930.169 КМ, а чине их порески и непорески приходи, грантови и трансфери између и унутар јединица власти (детаљно образложени у тачки 6.1.1.1. извјештаја) и приходи обрачунског карактера.

6.2.1.1. Приходи обрачунског карактера

Приходи обрачунског карактера исказани су у износу од 70.729 КМ, а највећим дијелом односе се на приходе од усклађивања вриједности имовине евидентиране по основу Извјештаја Пореске управе Републике Српске из јединствене евиденције о пријављеним и уплаћеним порезима за период 01.01-31.12.2024. године (9.656 КМ), помоћи у натури (48.027 КМ), остале приходе обрачунског карактера (16.480 КМ) и приходе обрачунског карактера евидентиране по основу пореских и других фискалних прописа у негативном износу од 3.734 КМ.

Помоћи у натури највећим дијелом односе се на донације медицинске опреме код Дом здравља (21.528 КМ) и библиотечких књига код Народне библиотеке (10.180 КМ).

6.2.2. Расходи

Расходи су исказани у износу од 4.407.405 КМ, а чине их расходи који су детаљно образложени у тачки 6.1.2.1. извјештаја и расходи обрачунског карактера.

6.2.2.1. Расходи обрачунског карактера

Расходи обрачунског карактера исказани су у износу од 818.788 KM, а највећим дијелом односе се на расходе по основу амортизације (794.519 KM), расходе од усклађивања вриједности имовине по основу корекције ненаплаћених потраживања евидентираних на основу Извјештаја Пореске управе Републике Српске из јединствене евиденције о пријављеним и уплаћеним порезима за период 01.01-31.12.2024. године (6.949 KM) и расходе обрачунског карактера по основу односа са другим јединицама власти, а који се односе на пренос имовине без накнаде Јавној установи Основна школа „Свети Сава” Љубиње (14.179 KM).

Расходи по основу амортизације односе се на расходе по основу амортизације зграда и грађевинских објеката (697.832 KM), постројења и опреме (96.512 KM) и нематеријалне имовине (175 KM). Расходе по основу амортизације зграда и грађевинских објеката највећим дијелом чине расходи по основу амортизације пословних објеката и простора (84.554 KM), саобраћајних објеката (229.115 KM) и осталих грађевинских објеката (382.290 KM), а расходе по основу амортизације постројења и опреме највећим дијелом чине расходи по основу амортизације превозних средстава (32.875 KM) и медицинске и лабораторијске опреме (43.998 KM).

Приликом обрачуна амортизације за теренска возила и систем наводњавања примјењиване су посебне стопе које одступају од прописаних годишњих амортизационих стопа, а није донесен одговарајући акт о разлозима одступања, како је прописано чланом 5. став (2) Правилника о примјени годишњих амортизационих стопа за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске” број 110/16).

6.2.3. Финансијски резултат

У Консолидованом билансу успјеха за период 01.01-31.12.2024. године, као разлика прихода у износу од 3.930.169 KM и расхода у износу од 4.407.405 KM, исказан је негативан финансијски резултат у износу од 477.236 KM.

6.3. Биланс стања

У консолидованом билансу стања на дан 31.12.2024. године, исказана је укупна актива нето вриједности 17.463.175 KM (брuto вриједности 38.716.083 KM и исправке вриједности 21.252.908 KM) коју чине пословна актива нето вриједности 16.621.278 KM и ванбилансна актива у износу од 841.897 KM. Укупна актива је уравнотежена са укупном пасивом коју чине пословна пасива (16.621.278 KM) и ванбилансна пасива (841.897 KM).

6.3.1. Актива

Пословну активу чине текућа имовина и стална имовина.

6.3.1.1. Текућа имовина

Текућа имовина исказана је у износу од 880.627 KM брuto вриједности, 270.637 KM исправке вриједности и нето вриједности 609.990 KM, а односи се на краткорочну финансијску имовину и разграничења и нефинансијску имовину у текућим средствима.

Краткорочна финансијска имовина и разграничења исказана су у износу од 867.108 KM брuto вриједности, 270.637 KM исправке вриједности и нето вриједности 596.471 KM, а односе се на готовину и готовинске еквиваленте, краткорочна потраживања, краткорочна разграничења и краткорочну финансијску имовину и разграничења из трансакција са другим јединицама власти.

Готовина и готовински еквиваленти исказани су у износу од 379.088 KM, а у цјелости се односи се односе на новчана средства на банковним рачунима.

Краткорочна потраживања исказана су у износу од 377.354 KM бруто вриједности, 270.637 KM исправке вриједности и нето вриједности 106.717 KM, а нето вриједност краткорочних потраживања чине потраживања по основу продаје и извршених услуга (12.082 KM), потраживања за ненаплаћене порезе, доприносе и непореске приходе (89.675 KM), потраживања за порезе, доприносе и непореске приходе за које је продужен рок плаћања, а доспијевају на наплату у року до годину дана евидентирана по основу Извјештаја Пореске управе Републике Српске из јединствене евиденције о пријављеним и уплаћеним порезима за период 01.01-31.12.2024. године (4.526 KM) и остала краткорочна потраживања (434 KM).

Краткорочна разграничења исказана су у износу од 5.200 KM (бруто и нето вриједности), а највећим дијелом односе се на краткорочна разграничења по основу неизмирених обавеза за накнаде плата за вријеме породичног и осталог родитељског одсуства која се рефундирају од фонда обавезног социјалног осигурања (4.438 KM).

Краткорочна финансијска имовина и разграничења из трансакција са другим јединицама власти исказана су у износу од 105.466 KM (бруто и нето вриједности), а односе се на потраживања од Министарства управе и локалне самоуправе Републике Српске по основу трансфера за неразвијене општине (22.044 KM), за суфинансирање пројекта „Системског побољшања привредног окружења у Општини Љубиње” (30.000 KM) и за суфинансирање пројекта „УСАИД БиХ Дијаспора Инвест” (12.000 KM), потраживања од Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске по основу суфинансирања права из социјалне заштите (17.245 KM), потраживања по основу Записника са Пореском управом Републике Српске о обрачуну и поравнању више и погрешно уплаћених јавних прихода (294 KM), потраживања по основу расподеле јавних прихода на дан 31.12.2024. године (13.458 KM), потраживања по основу рефундација накнаде плата из доприноса за здравствено осигурање (2.959 KM) и потраживања по основу рефундација накнаде плата из доприноса за дјечију заштиту (7.466 KM).

Нефинансијска имовина у текућим средствима исказана је у износу од 13.519 KM (бруто и нето вриједности) и у потпуности се односи на вриједност заштитне медицинске опреме евидентираних код Дома здравља.

6.3.1.2. Стална имовина

Стална имовина исказана је у износу од 36.993.559 KM бруто вриједности, 20.982.271 KM исправке вриједности и нето вриједности 16.011.288 KM, а чине је дугорочна финансијска имовина и разграничења и нефинансијска имовина у сталним средствима.

Дугорочна финансијска имовина и разграничења исказана су у износу од 10.093 KM (бруто и нето вриједности), а односи се на дугорочне пласмане (10.000 KM) и дугорочна потраживања за порезе, доприносе и непореске приходе за које је продужен рок плаћања а која су евидентирана по основу Извјештаја Пореске управе Републике Српске из јединствене евиденције о пријављеним и уплаћеним порезима за период 01.01-31.12.2024. године (93 KM).

Дугорочни пласмани исказани су у износу од 10.000 KM, а односе се на акције и учешћа у капиталу код Агенције за развој (2.500 KM), ЈП „Градска чистоћа” (2.500 KM) и Агенције за финансијско-књиговодствене и правне послове Љубиње (5.000 KM).

Општина није исказала акције и учешћа у капиталу по основу оснивачког улога код ЈП „Водовод” (24.933 KM) и Дјечијег вртића (2.000 KM), што није у складу са чланом 61. став (4) Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

Нефинансијска имовина у сталним средствима исказана је у износу од 36.983.466 KM бруто вриједности, 20.982.271 KM исправке вриједности и нето вриједности 16.001.195 KM, а односи се на произведену и непроизведену сталну имовину, драгоцености и нефинансијску имовину у сталним средствима у припреми.

Произведена стална имовина исказана је у износу од 30.139.095 KM бруто вриједности, 20.976.871 KM исправке вриједности и нето вриједности 9.162.224 KM. Нето вриједност произведене сталне имовине чине зграде и објекти, постројења и опрема и нематеријална произведена имовина.

Зграде и објекти исказани су у износу од 27.800.398 KM бруто вриједности, 19.276.811 KM исправке вриједности и нето вриједности 8.523.587 KM. Нето вриједност зграда и објеката чине стамбени објекти и јединице за посебне социјалне групе и остали стамбени објекти (56.608 KM), пословни објекти и простори (3.118.392 KM), саобраћајни објекти (3.145.424 KM) и остали објекти (2.203.163 KM). Пословни објекти и простори највећим дијелом односе се на нову зграду Општине (879.816 KM), а саобраћајни објекти највећим дијелом односе се на путеве и улице (2.837.407 KM).

Према писаној информацији за потребе ревизије, Општина је издала у закуп пословни простор површине 32м² (у оквиру нове административне зграде Општине), као и 15 канцеларија укупне површине 391 м² у старој згради Општине, а чија укупна бруто вриједност 82.533 KM, исправка вриједности 16.110 KM и нето вриједност 66.433 KM. Имовина која је дата у закуп није исказана као инвестициона имовина, што није у складу са чланом 23. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике и захтјевима MPC-JC 16 Инвестициона имовина.

Постројења и опрема исказани су у износу од 2.157.209 KM бруто вриједности, 1.615.882 KM исправке вриједности и нето вриједности 541.327 KM. Нето вриједност постројења и опреме највећим дијелом чине превозна средства (86.602 KM), комуникациона и рачунарска опрема (21.422 KM), медицинска опрема (110.597 KM), опрема за образовање, науку, културу и спорт (276.315 KM) и специјална опрема (32.314 KM). Опрема за образовање, науку, културу и спорт највећим дијелом односи се на школске и библиотечке књиге код Народне библиотеке, а медицинска опрема у цијелости је евидентирана код Дома здравља.

Нематеријална произведена имовина исказана је у износу од 181.488 KM бруто вриједности, 84.178 KM исправке вриједности и нето вриједности 97.310 KM, а која се највећим дијелом односи на Просторни план Општине Љубиње за период 2012-2031. година (36.270 KM) и Шумско-привредну основу за приватне шуме за период 01.01.2008-31.12.2017. године (29.817 KM).

У оквиру нематеријалне произведене имовине, Шумско-привредна основа за период 01.01.2008-31.12.2017. године у износу од (29.817 KM бруто и нето вриједности) није искњижена (повучена из употребе) иако је период њеног коришћења истекао, што није у складу са чланом 30. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и захтјевима MPC-JC 31 Нематеријална имовина (параграф 111б). Због наведеног, вриједност нематеријалне произведене имовине и властити извори (трајни извори) прецјењени су за износ од 29.817 KM.

Поред тога, Шумско-привредна основа за приватне шуме на подручју Општине Љубиње за период 01.01.2018-31.12.2027. године није призната у износу од 21.301 KM и није вршен обрачун амортизације Шумско-привредне основе за период 2018-2024. године (14.911 KM) и Просторног плана за период 2012-2024. године (23.576 KM) тј. трошкови амортизације нису систематски алоцирани (распоређени) током вијека трајања средства, што није у складу са чланом 30. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске

кориснике и захтјевима MPC-JC 31 Нематеријална имовина (параграфи 28, 87 и 96). Такође, због напријед наведеног вриједност нематеријалне произведене имовине и властити извори (финансијски резултат) су додатно прецијењени за износ од 17.186 KM.

Сходно претходно наведеном, вриједност нематеријалне произведене имовине и властити извори прецијењени су за износ од 47.003 KM.

Драгоцјености исказане су у износу од 80 KM, а у цијелости се односе на архивску грађу.

Непроизведена стална имовина исказана је у износу од 6.680.925 KM (брuto и нето вриједности), а односи се на земљиште (4.680.171 KM) и шуме (2.000.754 KM).

У 2024. години, Скупштина општине је донијела Одлуку о условима, начину и продаји осталог грађевинског земљишта (површине 1.000 м²) путем јавног надметања-лицитације, а поменуто земљиште намијењено продаји, на дан билансирања, није класификовано као стална имовина намјењена продаји у складу са чланом 42. и 43. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

Према достављеној информацији за потребе ревизије, Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове Републике Српске води и одржава евиденцију непокретности (објеката и земљишта) за територију Општине, а у току је поступак излагања на јавни увид података о непокретностима и утврђивања права на непокретностима пред надлежним Комисијама за излагање, како би се успоставила јединствена евиденција са подацима о власништву на подручју Општине. Код завршених поступка излагања, Општина није предузимала активности усклађивања и ажурирања података о земљишту у помоћној књизи нематеријалних средстава, непокретности, постројења и опреме на начин да обезбиједи аналитичке податке и увид у хронолошки приказ извршених промјена, јер земљиште није евидентирала аналитички по листовима непокретности (појединачним парцелама), површинама и вриједности појединачних парцела, у складу са чланом 12. став (5) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 94/15 и 78/20).

Нефинансијска имовина у сталним средствима у припреми исказана је у износу од 157.966 KM (брuto и нето вриједности), а односи се на пословне објекте и просторе у припреми (1.793 KM), саобраћајне објекте (путеви) у припреми (2.500 KM) и остале објекте у припреми (153.673 KM).

Структуру осталих објекта у припреми чине пројекти наводњавања Љубинског поља-Конацпоље из периода 2013-2016. године (97.437 KM), израде пречистача за канализацију из 2015., 2019. и 2020. године (42.709 KM), израде прикључка на канализацију из 2016. године (4.680 KM) и уређивања платоа Стари Мајдан из 2013. године (8.847 KM).

На дан билансирања није вршена провјера обезвјеђења нефинансијске имовине у сталним средствима у припреми из периода 2013-2020. године у складу са чланом 42. став (4) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и захтјевима MPC-JC 21 Умањење вриједности имовине која не генерише готовину.

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се:

- **на позицији акције и учешћа у капиталу исказу учешћа у капиталу по основу оснивачког улога код ЈП „Водовод” и Дјечијег вртића у складу са чланом 61. став (4) Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике,**

- **имовина која је дата у закуп класификује као инвестициона имовина у складу са чланом 23. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике и захтјевима МРС-ЈС 16 Инвестициона имовина,**
- **признавање и вредновање нематеријалне произведене имовине врши у складу са чланом 30. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике,**
- **на дан билансирања врши провјера обезвјеђења нефинансијске имовине у припреми у складу са чланом 42. став (4) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике,**
- **у оквиру помоћне књиге нематеријалних средстава, непокретности, постројења и опреме, земљиште евидентира по листовима непокретности (појединачним парцелама), површинама и вриједности појединачних парцела, у складу са чланом 12. став (5) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.**

6.3.2. Пасива

Пословна пасива, на дан 31.12.2024. године, исказана је у износу од 16.621.278 КМ, а односи се на обавезе и разграничења и властите изворе.

6.3.2.1. Обавезе и разграничења

Обавезе и разграничења исказане су у износу од 1.308.796 КМ, а чине их краткорочне обавезе и разграничења и дугорочне обавезе и разграничења.

Краткорочне обавезе и разграничења исказане су у износу од 598.292 КМ, а чине их краткорочне финансијске обавезе (155.429 КМ), обавезе за лична примања запослених (168.575 КМ), обавезе из пословања (184.376 КМ), обавезе за расходе финансирања и друге финансијске трошкове (43.634 КМ), обавезе за субвенције, грантове и дознаке (39.322 КМ), остале краткорочне обавезе (33 КМ) и краткорочне обавезе и разграничења из трансакција са другим јединицама власти (6.923 КМ).

Краткорочне финансијске обавезе односе се на обавезе по дугорочним зајмовима које доспијевају на наплату до годину дана (150.429 КМ) и обавезе по зајмовима код Територијалне ватрогасне јединице из ранијег периода (5.000 КМ). Обавезе по дугорочним зајмовима које доспијевају на наплату до годину дана односе се на обавезе по основу кредитног задужења код Raiffesen Bank д.д. БиХ Сарајево (67.492 КМ) и „Sparkasse Bank” д.д. Сарајево (82.937 КМ).

Обавезе за лична примања запослених односе се на обавезе за бруто плате запослених и бруто накнаде плата (149.556 КМ) и обавезе за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада, отпремнина и једнократних помоћи (19.019 КМ).

Обавезе из пословања највећим дијелом односе се на обавезе за набавку роба и услуга (125.883 КМ), обавезе за набавку сталне имовине (36.022 КМ) и обавезе према физичким лицима (17.810 КМ).

У оквиру обавеза за набавку роба и услуга евидентиране су обавезе према Републичкој управи за геодетске и имовинско-правне послове Републике Српске по основу учешћа у финансирању послова премјера и успостављања катастра непокретности у износу 63.180 КМ. Наиме, дана 31.12.2024. године, Општина и Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове Републике Српске закључиле су Споразум о одгођеном плаћању према коме се Општина обавезује да ће измирити дуг у наредне четири године у четири рате у висини од по 15.795 КМ, од којих прва рата доспијева до јуна 2025. године, а четврта до јуна 2028. године.

Општина није исказала обавезе са роком доспијећа преко годину дана у оквиру осталих дугорочних обавеза, што није у складу са чланом 75. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике. Због наведеног, обавезе за набавку роба и услуга су прецијењене, а остале дугорочне обавезе потцијењене за износ од 47.385 KM.

Обавезе за расходе финансирања и друге финансијске трошкове односе се на обавезе по основу затезних камата и трошкова поступка по рјешењима Пореске управе Републике Српске евидентираних код Дома здравља.

Обавезе за субвенције, грантове и дознаке чине обавезе за субвенције (5.578 KM), обавезе за грантове (886 KM) и обавезе за дознаке на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета Републике, општина и градова (32.858 KM).

Дугорочне обавезе и разграничења исказане су у износу од 710.504 KM, а чине их дугорочне обавезе по зајмовима (671.359 KM), остале дугорочне обавезе (12.222 KM) и дугорочне обавезе и разграничења из трансакција са другим јединицама власти (26.923 KM).

Дугорочне обавезе по зајмовима односе се на дугорочно кредитно задужење код „Raiffeisen Bank” д.д. БиХ Сарајево из 2018. године за финансирање капиталних инвестиција (174.496 KM) и дугорочно кредитно задужење код „Sparkasse Bank” д.д. Сарајево (496.863 KM).

У току године, реализовано је дугорочно кредитно задужење код „Sparkasse Bank” д.д. Сарајево у износу од 600.000 KM, у сврху финансирања капиталних инвестиција. Уговором је дефинисана фиксна каматна стопа на годишњем нивоу и рок враћања кредита од седам година, а најкасније до 25.03.2031. године. Скупштина општине је донијела Одлуку о кредитном задужењу, а Министарство финансија Републике Српске је дало сагласност на поменуто кредитно задужење.

Дугорочне обавезе и разграничења из трансакција са другим јединицама власти односе се на дугорочне обавезе према Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде по кредиту Свјетске банке из 2021. године.

Општина је објавила Извјештај о стању дуга и издатим гаранцијама на дан 31.12.2024. године у „Службеном гласнику Републике Српске“ број 25/25.

Препоручује се начелнику Општине да обезбједи да се обавезе са роком доспијећа преко годину дана класификују у оквиру осталих дугорочних обавеза у складу са чланом 75. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

6.3.2.2. Властити извори средстава

Властити извори средстава исказани су у износу од 15.312.482 KM, а чине их трајни извори средстава (6.980.391 KM) и финансијски резултат (8.332.091 KM).

Финансијски резултат односи се на финансијски резултат ранијих година (8.809.327 KM) и негативан финансијски резултат текуће године (477.236 KM).

Према налазу ревизије, властити извори су прецијењени за износ од 47.003 KM, а што је објашњено у тачки 6.3.1.2. извјештаја.

6.3.3. Ванбилансна евиденција

Позиције ванбилансне активе и пасиве на дан 31.12.2024. године исказане су у износу од по 841.897 KM, а највећим дијелом односе се на дате мјенице као инструмент обезбјеђења примљених зајмова код Општинске управе (821.788 KM).

6.4. Биланс новчаних токова

У консолидованом билансу новчаних токова исказани су приливи готовине из пословних активности (3.937.469 KM), инвестиционих активности (16.628 KM) и активности финансирања у износу од 600.000 KM. Одливи готовине исказани су по основу одлива из пословних активности (3.607.143 KM), инвестиционих активности (1.388.183 KM) и активности финансирања у износу од 90.437 KM.

Нето смањење готовине и готовинских еквивалената исказано је у износу од 531.666 KM, по основу позитивног новчаног тока из пословних активности (330.326 KM) и активности финансирања (509.563 KM) и негативног новчаног тока из инвестиционих активности (1.371.555 KM). Стање готовине на почетку периода исказано је у износу од 910.754 KM, а на крају периода у износу од 379.088 KM.

Консолидовани биланс новчаних токова сачињен је у складу са чланом 42. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и захтјевима MPC-JC 2 Извјештај о новчаним токовима.

6.5. Временска неограниченост пословања

Општина је у Напоменама уз консолидовани финансијски извјештај дала образложења везана за сталност пословања, што је у складу са захтјевима MPC-JC 1 Презентација финансијских извјештаја (параграфи 15ц и 38).

6.6. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе

Према писаној информацији за потребе ревизије, против Општине се не воде судски спорови, а на дан 31.12.2024. године Општина је имала један активни судски спор у којем се појављује као тужилац, док је тужена страна Република Српска. Предмет спора је утврђивање права својине на некретнинама (земљиште) које се налазе у КО Љубиње укупне површине од 113.598 м² и процијењене вриједности од 100.000 KM. Пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци од 06.02.2024. године, преиначена је пресуда Окружног привредног суда у Требињу тако што је одбијен као неоснован захтјев Општине као тужиоца којим је тражено да се утврди да је Општина стицалац права својине на некретнинама. Против пресуде Вишег привредног суда изјављена је ревизија од стране Општине.

6.7. Напомене уз финансијске извјештаје

Уз консолидовани финансијски извјештај Општине за 2024. годину сачињене су Напомене, које пружају неопходне опште информације о Општини, примијењеним рачуноводственим политикама и основама за састављање финансијских извјештаја. Међутим, Напомене не задовољавају захтјеве MPC-JC 1 Презентација финансијских извјештаја (параграф 127ц) и одредбе члана 46. Правилника о финансијском извјештавању за буџетске кориснике, јер не садрже информације о структури и детаљним образложењима у вези непореских прихода, трансфера, расхода и обавеза за лична примања која се односе на Општину и ниже буџетске кориснике, расхода по основу коришћења роба и услуга, грантова, дознака, дугорочних обавеза по зајмовима и новчаних токова из пословних, инвестиционих и активности финансирања, информације о узроцима значајнијих одступања у односу на буџет и претходну годину и информације о странкама и вриједности судског спора (члан 46. став (1) тачка 4., 5. и 8. Правилника), као ни информације о исправљеним грешкама из претходног периода према захтјевима MPC-JC 3 Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке (параграф 54). Такође, за сваку класу некретнина, постројења и опреме признатих у финансијским извјештајима нису објелодањене информације о бруто књиговодственој вриједности и акумулираној исправци вриједности на почетку и на крају периода, као и коришћеним посебним

амортизационим стопама, у складу са захтјевима МРС-ЈС 17 Некретнине, постројења и опрема (параграф 88ц, д).

У писаним Образложењима уз финансијске извјештаје за 2024. годину код Средњошколског центра, Центра за социјални рад, Дјечијег вртића, Територијалне ватрогасне јединице и Дома здравља, за сваку класу опреме признате у финансијским извјештајима (параграф 52) нису извршена објелодањивања бруто књиговодствене вриједности и акумулиране исправке вриједности на почетку и на крају периода, што није у складу са захтјевима МРС-ЈС 17 Некретнине, постројења и опрема, (параграф 88д). Такође, поменута писана Образложења код Центра за социјални рад и Агенције за развој не пружају опште податке о извјештајном ентитету, код Средњошколског центра, Агенције за развој, Дјечијег вртића, Територијалне ватрогасне јединице и Дома здравља не пружају информације о законско-правном основу за припремање извјештаја, а код Центра за социјални рад, Агенције за развој, Дјечијег вртића, Територијалне ватрогасне јединице и Дома здравља не пружају ни информације о примијењеним рачуноводственим политикама, што није у складу са чланом 46. став (1) тачка 1., 2. и 3. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника.

Препоручује се начелнику Општине и директору Територијалне ватрогасне јединице, Дома здравља, Центра за социјални рад, Дјечијег вртића, Средњошколског центра и Агенције за развој да обезбиједи да се у Напоменама и писаним Образложењима уз финансијске извјештаје објелодањују додатне информације и образложења у складу са чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и захтјевима МРС-ЈС 1 Презентација финансијских извјештаја и других релевантних стандарда.

Ревизијски тим

Драган Милошевић, с.р.

Горан Ћетојевић, с.р.